

Militärens man mot "Jakartas Obama"

JAKARTA När Indonesien nu, 16 år efter att Suhartos blodiga diktatur avskaffades, går till presidentval i morgon väntas en kraftmätning mellan det gamla och det nya. Den forne generalen Prabowo Subianto, anklagad för mord på demokratiaktivister och tidigare gift med Suhartos dotter, står emot Jakartas unge guvernör Joko Widodo, som vill slåss mot korruptionen.

TEXT: IVAR ANDERSEN, FOTO: JONASGRATZER

Upp med händerna Indonesien!" skriker rockbandets Slanks sångare från scenen.

Publiken jublar och många gör segertecken i luften. Stora delar av landets artistelit har slutit upp bakom presidentkandidaten och Metallica-fantasten Joko Widodo, eller Jokowi som han kallas av sina supportere, och stödet kanaliseras i form av gratiskonserter och kampanjlåtar.

Ett stenkast från det öronbedövande ljudet säljer volontären Dyah Wahyu kaffe och souvenirer för att dra in pengar till kampanjen. Som många andra är hon klädd i den rutiga skjorta som Jokowi gjort till en del av sitt varumärke, där de olika färgerna ska symbolisera det månggetniska örikets förmåga till fredlig samexistens. För Indonesiens moderna historia är blodig. Det är också därför

”
Tre av mina nära vänner försvann. Prabowo dödade dem men han har aldrig ställts till svars för det.

Dyah Wahyu, indonesisk demokratiaktivist.

Dyah Wahyu valt att stödja Jokowi framför konkurrerande kandidaten Prabowo Subianto.

– Han har redan kidnappat mina kamrater.

Som ung student var hon en del av den rörelse som 1998, sporrade av den östasiatiska finanskrisen, slutligen tvingade bort diktatorn Suharto. Men till en hög kostnad. Prabowo var under denna tid en av landets högsta militärer, tillika gift med diktatorn Suhartos dotter, och trupper under hans befäl kidnappade och torterade minst nio demokratiaktivister. Sannolikt var det verkliga antalet betydligt högre.

– Tre av mina nära vänner försvann. Prabowo dödade dem men han har aldrig ställts till svars för det, säger Dyah Wahyu.

Prabowo är alltså belagd med inreseförbud i USA på grund av övergreppen. Själv hävdar den forne generalen att han gjordes till syndabock i en militär maktkamp om platsen som Suhartos efter-

trädare. Benny Octavianus, ledare för en koalition av läkare som stöder Prabowo, håller med.

– Om han hade varit inblandad hade inte enda läkare stött honom. Vi har dubbelkollat alla fakta, säger den välmeriterade lungspecialisten.

Ett palatsliknande hus i en bättre bemedlad del av Jakarta utgör centrum för Prabowos läger. Representanter för ett brett spektrum av organisationer står i kö för att förkunna sitt stöd inför tv-kamerorna.

Prabowos kampanj följer ett klassiskt indonesiskt mönster. Det handlar om att samla så många intressegrupper som möjligt i förhoppning om att dessa i nästa led påverkar sina medlemmar. Strategin kräver dock ett visst mått av ideologiska kompromisser. Prabowo är känd som en sekulär ledare men har nyligen allierat sig med den våldsamma islamiströrelsen Front Pembela Islam, vilket oroar landets religiösa minoriteter. Jokowi vänder sig i stället i högre utsträckning direkt till väljarna, och hans oannonserade besök i fattiga stadsdelar runt om i landet har väckt stor uppmärksamhet.

Det var under ett av dessa besök som Zaqia Ramallah träffade Jokowi, och senare anslöt sig till hans kampanjorganisation.

– Jag hade satt mig lite vid sidan av när Jokowi plötsligt kom och satte sig bredvid mig, säger hon. Sedan höll han en improviserad presskonferens. Jag var väldigt imponerad för den tidigare guvernören skulle aldrig ha svarat på journalisternas frågor på det viset. Till slut tog jag mod till mig och frågade varför han hade satt sig bredvid mig. Han svarade: "Varför inte? Det är en bra plats."

När hans anhängare beskriver Jokowi kommer detta nästan alltid upp. Hur han, i strid mot Indonesiens traditionella kultur av auktoritära ledare, tilltalar människor som jämlikar. Hur han på egen hand arbetat sig upp från fattigdomen och blivit en framgångsrik företagsledare. Hur han fortfarande cyklar till jobbet varje morgon. Jokowi är en modern kandidat. Och han förfogar över en modern kampanjorganisation, som tveklöst sneglät österut över Stilla Havet för inspiration. I stället för att liera sig med intressegrupper har Jokowi lärt sig att dess kandidat syns i populärkulturella sammanhang, samt gjort flitigt bruk av sociala medier för att nå unga väljare. Och Jokowi har mycket riktigt fått smeknamnet "Jakartas Obama".

– Men de unga stöder inte Jokowi för att han inte tillhör det gamla gardet, säger Zaqia Ramallah. De kan inte historien och bryr sig inte. De stö-

Mazykurudin Hafidz vid den oberoende valobservationsorganisationen JPPR spår att båda kandidaterna kommer att spendera omfattande summor på att köpa röster.

FOTO: JONAS GRATZER

Zaqia Ramallah volontärarbetade för en antikorrupsionsorganisation. Efter att ha träffat Joko Widodo av en slump gick hon med i hans kampanjorganisation. FOTO: JONAS GRATZER

Den rutiga skjortan som Joko Widodo – och statyetterna formade efter honom – bär ska symbolisera det brokiga Indonesiens förmåga till fredlig samexistens. FOTO: JONAS GRATZER

Anhängare av Joko Widodo håller upp två fingrar som symboliserar hans nummer i presidentvalet. Stora delar av Indonesiens artistelit har slutit upp bakom Joko Widodo. FOTO: JONAS GRATZER

FAKTA | VAL I VÄRLDENS FJÄRDE FOLKRIKASTE NATION

Indonesiens presidentval äger rum den 9 juli. Två kandidater, vardera med en bred koalition av partier bakom sig, konkurrerar om makten: affärsmannen Joko Widodo och den tidigare generalen Prabowo Subianto.

Joko Widodos karriär är, vilket

FOTO: AP

hans följeslagare gärna framhäver, en social och politisk askungesaga. Han föddes i en fattig familj men slog sig fram som affärsman innan han gav sig in i politiken och blev omåttligt populär som borgmästare i hemstaden Solo. Är sedan 2012 guvernör för Jakarta. Profilerad korrupsionsmotståndare som

FOTO: RETERS

ogärna ger löften i utbyte mot stöd, men i gengäld beskrivs som mycket beroende av partierna bakom honom. Anses vara en svag talare men desto bättre på varumärkesbyggande.

Prabowo Subiantos kandidatur har ifrågasatts av människo-

När Megawati, dotter till Indonesiens första president Sukarno, 2009 gjorde anspråk på presidentposten hette hennes vicekandidat Prabowo.

der honom för att han arbetar hårt och försöker göra det folket vill.

Jokowi må vara en nykomling vid sidan av den äldre Prabowo, men har samtidigt längre erfarenhet av offentligt maktutövande. Hans tid som borgmästare i hemstaden Solo var en framgångshistoria. Och som guvernör för Jakarta har han byggt evakueringscenter som fattiga kan fly till under de årliga översvämningarna samt infört fri sjukvård. Korruptionsbekämpning och ökad transparens har stått högt på agendan.

Men samtidigt har Jokowi synbara oberoende från egenintressen en baksida. Medan Prabowos familj kontrollerar ett mindre affärsimperium och i högre utsträckning själva kan finansiera kandidaturen är Jokowi betydligt mer bunden av sina stödpartiers vilja. Exempelvis har mäktiga PDI-P:s ordförande, den tidigare presidenten Megawati Sukarnoputri, i offentliga tal förklarat att Jokowi uppdrag som president är att implementera partiets program.

Här blir linjerna mellan de kandidater som på ytan tycks olika som natt och dag mer grumliga. När Megawati, dotter till Indonesiens första president Sukarno, 2009 gjorde anspråk på presidentposten hette hennes vicekandidat Prabowo. Den här gången satte hennes stöd i stället Jokowi i förarsätet, men situationen förändrades när diktatorn Suhartos tidigare regeringsparti Golkar plötsligt bytte till Prabowos sida.

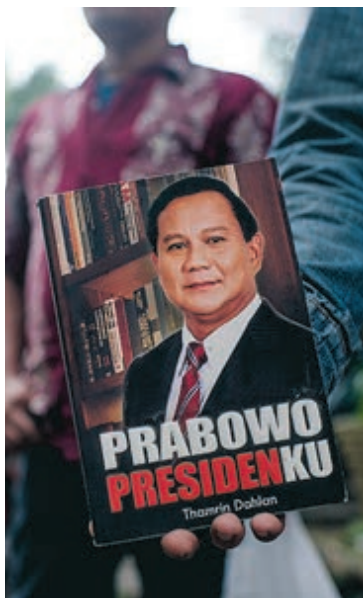
Valet har beskrivits som en kamp mellan politiska familjedynastier som för en infekterad strid om makten. Och som inte drar sig för att spela fult.

– Bägge sidor förfogar över stora resurser och bägge sidor kommer att försöka köpa röster, säger Mazykurudin Hafidz, nationell samordnare för JPPR, Indonesiens enda oberoende nätverk av valobservatörer.

När Indonesien höll parlamentsval den 9 april

Trots anklagelser om kidnappningar och utrensningar under sin tid som militär har Prabowo, diktatorn Suhartos svärson, seglat upp som ledare i opinionsmätningarna. FOTO:

JONAS GRATZER

Lungspecialisten Benny Octavianus har mobiliserat en koalition av läkare som stöder Prabowo. Han menar att det inte finns några bevis för att Prabowo var inblandad i övergreppen på medborgarna under sin tid som general. Indonesiens militär omfattar nära en halv miljon soldater. De väpnade styrkorna har lovat neutralitet i valet, men

FAKTA

rättsorganisationer på grund av den tidigare generalens påstådda inblandning i kidnappning och tortyr av demokratiaktivister i anslutning till diktatorn Suhartos fall. Prabowo, tidigare gift med samme Suhartos dotter, avstattes och hotades av krigsrätt men har lyckats genomföra en

framgångsrik politisk comeback. Har även anklagats för grova övergrepp då han som befälhavare för den berömda specialstyrkan Kopassus ansvarade för att slå ned den östtimorienska självständighetsrörelsen. Prabowos familj kontrollerar ett affärsimperium som byggts upp

med hjälp av kontakter från diktaturens dagar.

Joko var länge favorit, en position som stärktes efter att den koalition av partier som stöder honom vann majoritet i parlamentsvalet den 9 april. Men läget förändrades när Suhartos tidigare rege-

ringsparti Golkar plötsligt bytte sida vilket gav Prabowo parlamentarisk majoritet. Jokes läger svarade med att utse Golkars tidigare ordförande Jusuf Kalla till vicepresidentkandidat. Det massiva övertag Joko tidigare hade har nu krympt till 10–15 procentenheter.

Bara två kandidater

Indonesien är världens fjärde folkrikaste land, efter Kina, Indien och USA. Efter parlamentsvalet i april där 185 miljoner väljare var röstberättigade, sitter tio partier i underhuset. Fyra partier fick över 10 procent vardera av rösterna:

hade JPPR drygt två tusen observatörer på fältet. Ett otillräckligt antal för ett jätteland med närmare 250 miljoner invånare, men deras siffror tecknar alltjämt en besvärande bild. Nätverket uppskattar att runt 30 procent av väljarna betalades för att rösta på en viss kandidat.

– Presidentvalet är som en final, jag tror att vi kommer få se mer röstköp nu, säger Mazykurudin Hafidz.

” Bägge sidor förfogar över stora resurser och bägge sidor kommer att försöka köpa röster

Mazykurudin Hafidz, nationell samordnare för JPPR, Indonesiens enda oberoende nätverk av valobservatörer.

Att köpa en röst kostar mellan 5 och 110 kronor beroende på valkretsens storlek, och mest benägna att sälja sina demokratiska rättigheter är givetvis landets fattiga. Som invånarna i Bukit Dari, en översvämningsdrabbad slum i Jakarta. Om representativitet vore den avgörande faktorn borde invånarna här stödja Jokowi, som själv växte upp i ett skjul på ockuperad mark. Men när SvD besöker området visar sig de flesta istället sympatisera med Prabowo.

– Jag stöder Jokowi som guvernör över Jakarta så att han kan göra färdigt alla projekt han har utlovat för de fattiga i staden, säger tvåbarnsfadern Joni Fatria. Men för att leda landet måste man vara stark.

Ivar Andersen är frilansjournalist.
utrikes@svd.se

LÄS MER

Tuff tvekamp i tillväxtnation.

Näringsliv sid 8-9

det finns farhågor om att de kommer att försöka se till att den forne generalen Prabowo segrar. Jakarta har några Sydostasiens största slumområden. I Bukit Duri stöder de flesta SvD talar med Prabowo's kandidatur. FOTO: JONAS GRATZER

PDI-P är det parti som länge letts av Megawati Sukarnoputri, som var president 2001–2004. Hon är dotter till Sukarno, det självständiga Indonesiens förste president. Partiet blev störst i årets parlamentsval med 19 procent.

Golkar är det gamla maktpartiet

som dominerade under Suhartos långa tid som Indonesiens diktator (1967–1998) och har fortfarande goda relationer med militären. Partiet blev tvåa i parlamentsvalet med 16 procent.

Gerindra bildades 2008 och leds av den förre generalen Prabowo

Subianto som nu är presidentkandidat. Partiet fick 13 procent i parlamentsvalet.

Demokratiska partiet är president Susilo Bambang Yudhoyonos parti. Han valdes 2004 och omvaldes 2009 med stor majoritet men får inte ställa upp en tredje gång.

I årets parlamentsval förlorade partiet stort och stannade på 11 procent.

Årets presidentval är det tredje sedan diktaturen avskaffades. Presidenten väljs för fem år och är den som utser regeringen. Endast partier eller allianser med minst

20 procent av underhusplatserna får ställa upp en kandidat. Bara två kandidater fick tillräckligt stöd i år: Joko Widodo med fyra partier bakom sig och Prabowo som stöds av fem partier. Prabowo's allians har majoritet i underhuset.

SVD